

ОСОБЛИВОСТІ КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

Анотація. Розглянуто особливості комп'ютеризації бухгалтерського обліку в сучасних умовах господарювання, а також висвітлено особливості вибору бухгалтерського програмного забезпечення. Досліджено питання вдосконалення ведення бухгалтерського обліку завдяки використанню сучасних технологій.

Аннотация. Рассмотрены особенности компьютеризации бухгалтерского учета в современных условиях хозяйствования, а также освещены особенности выбора бухгалтерского программного обеспечения. Исследованы вопросы совершенствования ведения бухгалтерского учета благодаря использованию современных технологий.

Annotation. The features of computerization of record-keeping are considered in the modern terms of management, and also the features of choice of the book-keeping program providing are highlighted. The questions of perfecting the record-keeping due to the use of modern technologies are studied.

Ключові слова: бюджетна сфера, бухгалтерський облік, доходи і видатки бюджетних установ, спеціальний фонд, комп'ютеризація.

У період розвитку кризових явищ в економіці України відбуваються зміни у фінансовій системі держави, які супроводжуються різким погіршенням її можливостей забезпечувати соціальні гарантії та розвивати галузі різноманітних сфер, які належать до бюджетних. У зв'язку з цим зростають роль і значення вдосконалення ведення бухгалтерського обліку доходів та видатків бюджетних установ, складання звітності з метою уможливлення більш раціонального використання фінансових ресурсів. Процес удосконалення стосується саме технології обліку й опрацювання економічної інформації. У зв'язку з цим дослідження автоматизації процесів обліку, контролю та аналізу в бюджетних установах є особливо актуальним.

Проблематикою обґрунтування розвитку і впровадження інформаційних систем у бюджетних установах займалися такі вчені-економісти, як: Свірко С. В., Писаревська Т. А., Сушко Д. С., Сисюк С. В., Утенкова К. О., Хорунжак Н. М. [1 – 5] та ін. Аналіз праць дає підстави стверджувати, що ця ділянка досі залишається недостатньо дослідженою. Підтвердженням цього є той факт, що більшість малих бюджетних установ, особливо в сільській місцевості, продовжують використовувати традиційну ручну або частково автоматизовану форми ведення бухгалтерського обліку.

Об'єктом дослідження є комп'ютеризація бухгалтерського обліку в бюджетних установах.

Предметом дослідження є бухгалтерський облік у бюджетних установах.

Причини відставання суб'єктів бюджетної сфери від технічного прогресу і розвитку сучасних інформаційних технологій пов'язані, в першу чергу, з наявністю проблем економічного, інформаційно-правового та організаційно-технічного характеру. Як уточнюючу характеристику щодо програмного забезпечення доцільно було б урахувати таке: програма повинна бути гнучка в налаштуванні при незначних змінах, таких, як зміна норм видатків, мінімальної заробітної плати, розмірів відрахування та нарахування на фонд оплати праці, тарифів на платні послуги, введення нових і вилучення окремих недоцільних рахунків з плану рахунків.

Проте слід зауважити, що автоматизації обліку сприяє ряд факторів, таких, як: прискорена автоматизація суспільства, розвиток. Усе це є основою для розробки та впровадження як відносно простих автоматизованих робочих місць, спрямованих на вирішення конкретних завдань, так і комплексних автоматизованих систем управління, які діють у великих підрозділах закладів, установ та організацій бюджетної сфери, де розв'язуються завдання різного спрямування [1]. Ринок програмного забезпечення в Україні недостатньо наповнений програмами, що спрямовані на забезпечення системи управління бюджетними установами й ведення обліку в них. З найбільш відомих та популярних продуктів з автоматизації обліку є "1С: Бухгалтерія для бюджетних установ", "Парус-Бюджет" для підприємств та організацій, що знаходяться на бюджеті. Сучасні вимоги щодо забезпечення потреб управління необхідною інформацією ставлять нові завдання перед інформаційною системою. У зв'язку з цим постановка завдання розробки програмного забезпечення для обліку та контролю повинна охоплювати такі етапи робіт:

1) формулювати основні принципи обліку для конкретної бюджетної установи з урахуванням вимог чинного законодавства та внутрішніх потреб. Доцільним було б рекомендувати включити до переліку принципів внутрішнього характеру такі позиції, як підпорядкування інформаційної системи єдиній меті – забезпечення зростання ефективності функціонування бюджетної установи [2];

2) на основі розроблених принципів сформулювати мету розв'язання завдання;

3) сформулювати критерії, які має задовольняти автоматизована система. Доцільними є такі критерії: повнота набору функцій, модульність, інтегрованість, гнучкість, авторизований доступ до інформації [3].

На основі опрацьованих даних доцільно побудувати аналітичний облік таким чином, щоб можна було забезпечити можливість формувати й отримувати необхідні дані в таких аспектах:

1) за необоротними активами:

досягти можливості формування облікової інформації за чотирма групами основних засобів;

вести аналітичний облік нарахування зносу за основними засобами, придбаними за рахунок загального та

за рахунок загального фонду" та 401.2 "Фонд у необоротних активах за їх видами, придбаних за рахунок спеціального фонду" [4];

2) за доходами і видатками загального та спеціального фондів:

забезпечення розмежування видатків на надання платних послуг бюджетних установ (за рахунок коштів спеціального фонду) і послуг, які забезпечуються у зв'язку з функціональними повноваженнями (за рахунок загального фонду);

формування калькуляції з визначення собівартості платних послуг повинне відбуватися з виділенням груп прямих та непрямих витрат за відповідними кодами економічної класифікації видатків, підрахунком загальної суми понесених витрат;

накопичення непрямих накладних витрат повинне відбуватися на рахунку 83 "Витрати до розподілу" з наступним розподілом між рахунками видатків 80 "Видатки загального фонду" та 81 "Видатки спеціального фонду" щодо аналітичної структури [4];

розподіл непрямих накладних витрат програма повинна проводити за формулами, запропонованими користувачем.

За іншими ресурсами слід передбачити можливості деталізації напрямів використання та кодування рахунків з урахуванням місць їх зберігання, а також автоматизованого управління їх руху.

Таким чином, формування автоматизованої інформаційної системи, яка б базувалася на рекомендованих принципах і позиціях, забезпечить оперативне вирішення завдань обліку, контролю та аналізу, сприятиме якісному контролю за формуванням доходів і видатків бюджетних установ, забезпеченню ефективності використання фінансування та економії грошових і матеріальних ресурсів. У кінцевому підсумку це забезпечить зростання обсягів і якості наданих бюджетними установами послуг.

Таким чином, у зв'язку з тим, що бухгалтерський облік у бюджетних установах в основному виступає як система контролю за наявністю та рухом бюджетних коштів, при впровадженні автоматизованих робочих місць слід урахувати таку його специфічну особливість, як спрямування його не на зіставлення витрат і результатів діяльності та отримання прибутку, а на облік видатків у процесі надання нематеріальних послуг. У зв'язку з цим у процесі автоматизації обліково-розрахункових і контрольних процедур у наказі про облікову політику слід зазначити особливості формування кінцевих результатів діяльності, розмежувавши їх відповідно до того, як це зроблено у кошторисі (за загальним фондом і спеціальним фондом), а також, що особливо важливо, чітко окреслити механізм розрахунку фінансових результатів від надання платних послуг.

Наук. керівн. Писарчук О. В.

Література: 1. Інформаційні системи в управлінні персоналом та економіки праці / Т. А. Писаревська та ін. – К. : КНЕУ, 2006. – 284 с. 2. Свірко С. В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: методологія та організація : монографія / С. В. Свірко. – К. : КНЕУ, 2006. – 244 с. 3. Сушко Д. С. Застосування комп'ютерних технологій у ході проведення аудиту балансу / Д. С. Сушко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. – 2006. – № 2 (36). – С. 116–122. 4. Хорунжак Н. М. Комп'ютеризація обліку в бюджетних установах / Н. М. Хорунжак, С. В. Сисюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Eir/2009_1/142-146. 5. Утенкова К. О. Перспективи комп'ютеризації обліку в бюджетних установах / К. О. Утенкова // Облік і фінанси АПК. – 2006. – № 8. – С. 85–87.